



KRES

FANTOVSKI
LIST 1931

7

KRES

UPRAVA FANTOVSKEGA LISTA »KRES«
:: LJUBLJANA, LJUDSKI DOM. ::
NA TA NASLOV NAJ SE NAROČA IN PLA-
CUJE LIST TER POŠILJAJO ROKOPISI IN
SPLOH VSA DRUGA SPOROČILA. — CENA LISTA 25 DIN. — TELE-
FONSKA ŠTEV. 34-98. — RAČUN POSTNE HRANILNICE 15.521.

ALI ZE IMAS KRASNO KNJIGO

STORI TO

ki vsebuje praktična navodila za lepo vedenje? Vsakemu fantu je knjiga nujno potrebna, da bo vedel, kako se mora obnašati v družbi in doma, na cesti in v dvorani, v govorjenju in pri pisanju.

V S E B I N A

PRVI DEL

KAKO SE MLADEC VEDE

SNAGA

NOŠA

RED

DRŽA

POZDRAVLJANJE

PREDSTAVLJANJE

RAZGOVORI Kako in kaj govorimo
Ne bodimo nadležni
Občevanje z odraslimi
S tovariši
Z mlajšimi dečki
Z deklicami
S sovražniki in nasprotniki
Občevalne lastnosti mladca

PRI JEDI

NA OBISKU

NA POTOVANJU

PRI IGRI

V NARAVID

O DELIH CLOVESKIH ROK

V DRUZINI

V SOLI

V CERKVI

DRUGI DEL

KAKO MLADEC GOVORI

OPRAVLJANJE

LAGANJE

TOZARENJE IN ČRNJENJE

ZABAVLJANJE

PRILIZOVANE

HVALJENJE

GOVORJENJE O SAMEM SEBI

VEDENJE MED POGOVOROM

DOSTOJNE SALE

PRIPovedOVANJE

RAZGOVARJANJE

TRETJI DEL

KAKO MLADEC PIŠE

Dokler traja zaloga, se knjiga STORI TO dobi v belih, modrih, rdečih ali zelenih platnicah, dalje tiskana z rdečimi ali črnimi črkami, na belem ali modrikastem papirju.

Stane 45.— Din in se naroča pri

DRUŠTVENI NABAVNI ZADRUGI

v Ljubljani, Ljudski dom. Dobi se pa tudi

v vseh knjigarnah

Napiši še danes dopisnico in knjigo naroči ali pa si jo o pri-
liki oglej v bližnji knjigarni.

K R E S

DRUGO LETO 1931 SEDMA ŠTEV.

Na razpust in preganjanje društev Katoliške akcije in drugih mladeniških katoliških društev v Italiji od strani fašistične vlade so začeli sedaj dostojanstveno pa odločno odgovarjati škofje v obliki pastirskih pisem. Med temi pismi je najbolj energično in značilno za sedanji položaj in obenem tudi najbolj tolažilno pismo kardinala Belmonte, dekana kard. kolegija. Uvodoma naznanja kardinal vernikom razpust kat. mladeniških društev in izraža upanje, da bi se iz tolikega zla rodile dobre posledice. »Imeli ste, dragi mladeniči, društva, v katerih ste se učili ljubezni do vere, do domovine, do resnice in pravice pa do heroizma. Medsebojni dobri zgledi so vas vzpodbujali k plemeniti tekmi v dobrem. To smo videli in tega smo se veselili. Vršili ste z eno besedo katoliški apostolat v čast božjo in v resnični blagor države. To vaše poslanstvo ne sme prenehati radi nesreče, ki je zadela vaša društva. Vsak naj ostane na svojo odgovornost kot dober katoličan na svojem mestu, ki je danes bolj kot le kdaj častno mesto. Zakaj sedaj ste katoliški apostoli v najeminentnejšem pomenu besede, ker vas je po božji previdnosti zatekla usoda, da živite življenje ponižanja, preganjanja in heroičnih žrtev. **Pomnite, da se zlato ne izčisti drugače kakor v ognju in da marmor ne dobi plemenite oblike, ako ga ne obtolčejo s kladivom in dolbejo z dletom.** Bodite poslušni od Boga postavljeni oblasti; ubogajte jo v vsem, kar je dovoljeno, ne boječ se tudi žrtev za domovino, kadar je koristno in potrebno. Ne smete pa pozabiti, kakor uči apostol, da ne smemo poslušati, ako bi se nam ukazalo kaj, kar je proti božji postavi. **Moramo tedaj biti pripravljeni na mučeništvo,** vedoč, da se v Cerkvi menjajo časi miru z dobami preganjanja. Če nam je Cerkve v mirnem času podarila zglede pravičnosti in svetosti, nam v preganjanjih kaže sijaj in heroizem mučenikov. Tako v triumfu kakor v trpljenju delajo katoličani vedno le za Kristusovo kraljestvo na zemlji. Zato pogum, dragi mladeniči: nolite timere — ne bojte se in bodite pogumni!«

Katoliška akcija

F. V.

Delaj! V družini.

Ko boš sam toliko dober, pravičen in svet, da boš lahko na druge že z vzgledom dobro vplival, tedaj nastopi čas, da si prideneš ime: apostol, tisti, ki ga papež pošilja med brate, da pri njih s svojim delom duhovnika nadomestuje.

Nič se ne izgovarjaj kot Jeremija, češ da nisi zmožen, da ne znaš nastopati, govoriti, itd. Zmožnosti za eno ali drugo stvar imaš gotovo in na tisti način deluj — saj ni treba, da vsi enako pridobivajo za Kristusa. Eden moli, drugi piše, tretji govori, četrti trpi, itd. Kar je veljalo v Pavlovih časih, velja še danes: darovi so različni, pa z vsemi se da Bogu dajati čast.

Drugič pa pomisli, da te pošilja Cerkev, papež, škof, župnik, ki končno vsi govorijo v imenu božjem, zato pa bo tudi Bog s teboj in le nanj se v prvi vrsti zanašaj.

Na vprašanje, kje se nahaja tvoj delokrog, ti hočem odgovoriti v par sledečih člankih. Dobro veš, da je Pij XI. izdal 31. dec. 1930 nad vse znamenito okrožnico o krščanski družini, o kateri tako jasno kot še nikdar doslej poudarja važnost družine, bolezni, ki jo uničujejo in protisredstva. Okrožnica je tudi pri nekatoličanih vzbudila veliko pozornost, ker se pač zavedajo, da bo vse šlo slabo takrat, ko bodo družine slabe, brez morale. Zato pa je treba najprej družino ozdraviti, v njo zanesti Kristusov duh, ki je duh nazaretske družine. Pri tem pomagaj lahko na sledeče načine.

Kot član domače družine smatraj isto za prvi in najvažnejši svoj delokrog. Po svoji moči se potruj, da se bo v Tvoji družini molilo, zjutraj, zvečer, k angelskemu česčenju, pred jedjo itd. In če bi drugi ne molili, naj slab zgled ne potegne Tebe z seboj, ti marveč z dobrim druge poboljšaj.

Skrbi, da bo domača družina porabila tista sredstva, ki jih družinam še posebej priporočajo papeži. V prvi vrsti je tu seveda posvečenje družine Srcu Jezusovemu. Če dosežeš, da se bodo oče, mati, bratje, sestre, sploh cela hiša popolnoma in slovesno posvetili Srcu Kristusa Kralja, bo Tvoje ime z zlatimi črkami zapisano v božjem Srcu in nikdar iz njega izbrisano (obljuba sv. Marjeti Alakok). S tem storiš veliko dobrega, saj

si prinesel tudi v družino posvečevanje prvih petkov in nedelj, vsaj mesečno prejetje zakramentov, očetu in bratom si približal Apostolstvo mož in fantov itd. Apostol, izkaži se!

Drugo, kar Cerkev družinam svetuje, je posebno češčenje Sv. družine. Kakor je v Nazaretu vladalo samo delo, molitev, medsebojna ljubezen in pokorščina, tako naj te čednosti zacveto tudi danes v družinah in ne nazadnje tudi skromnost, ki prav danes tako hitro izginja. Pomagaj nadalje z zgledom in besedo odpravljati razvade doma: mogoče preklinjevanje, popivanje ali ponočevanje in potem še opravljanje, sumljivo shajanje, prepire itd. Vsaka družina je drugačna, zato pa brez načrta ne hodi na delo. Tudi se ne loti vsega na enkrat, ali pri vseh istočasno, namreč si delo razdeli: najprej mati in sestre, potem drugi, včasih s sveto jezo, večinoma z ljubeznijo, vse pa stano vitno, dokler ne uspe. Sproti pa si prosi blagoslova in milosti iz nebes.

Opozoriti te moram še na poglavje, ki često prinese v družine razne druge nevarnosti. S l a b t i s k. Ako imate doma veri nasprotno ali indiferentne časopise, ki tudi družino kužijo, potem ne odnehaj, dokler ne zmagaš. Slab dnevnik moramo nadomestiti z dobrim dnevnikom. Isto je s fantovskimi in dekliškimi listi. Dobro pazi, kaj berejo doma; če so v dvomih, ali je dobro ali slabo, povprašaj. Tudi knjig, ki jih prinašajo iz raznih knjižnic, ne izgubi izpred oči, preveč je slabih, da bi mogel biti brezskrben. Če odpraviš slab tisk iz hiše, si odpodil stalnega pohujševalca in storil isto, kar bi moral storiti duhovnik, ki ga ti nadomeščaš.

Najlepše bi res bilo, da bi vsaka družina imela svojega duhovnika, toda ker je to nemogoče, naj ga nadomestijo drugi, in sv. oče je prepričan, da laiki v tem oziru lahko store mnogo velikega.

In če je tvoja družina dobra, če si pri njej že dovršil delo, pa lahko podobno dobro vplivaš na sosedovo, sorodnikovo, znančevo.

Na splošno pa nikomur ne pusti, da bi kradel čast družini in z nevero in nemoralno spodkopaval njene temelje in vanjo zanašal razdore, zmote itd. Družina je svetišče božje in za njeno zdravje ter za njene pravice bodi pripravljen tudi javno se postaviti v bran.

V ostrini vrhov

Venceslav Winkler

V ostrini visokih vrhov
gnetem besede in v svet jih kričim.

S potresom in gromom odpira se božja zavesa.
V osrčju razburkane zemlje buči.
Vremenski preroki preštevajo zvezde in nebesa
in mislijo mirno, da pomlad ihti.

Pomlad gre z belimi rožami
in z ognjem čistivcem v rokah.
Med belimi rožami jasen glas moli,
v ognju čistivcu zemlja gori.
Roža in Ogenj sta videla trudno strahoto
in Bog ju je z mrakom zastrl.
Bolni ljudje so nemirni in iščejo:
Kdor bi ju videl,
bi v hrepenenju prečudnem umrl ...

K tekmam

Mnogo se dandanes tekmuje. V časopisju neprestano čitamo naznanila tekem in poročila o njih. Pri vseh teh tekmah je pa eden glavni cilj in sicer, da eden zmaga nad drugim, da postane eden prvak v tej ali oni stroki, da doseže rekord nad vsemi, ki so se v isti stroki že poskušali. Pri tem se skoro prav nič ne gleda, ali ima tista stroka za posameznika ali ljudsko družbo kak pomen ali ne, ali človeka napravi plemenitejšega, boljšega ali ne. Take tekme posameznikov večkrat ravno več škodijo nego koristijo. Nekoliko boljše so tekme skupin za prvenstvo, za zmago. Tu je že potrebno skupno delo, skupna priprava in skupni napor ob priliki tekem. Pri takih tekmah skupin se vsaka napaka posameznika maščuje nad celoto in je vsak uspeh posameznika v korist celoti. Brez harmoničnega sodelovanja vseh je uspeh skupine nemogoč. V tem tiči vzgojni pomen sku-

pinskih tekem. Vzgoji se nekaka solidarnost, smisel za skupno harmonično sodelovanje v igri in to se lahko prenese tudi na ostalo življensko delo, ki bi moralo biti tudi nekaka harmonična igra. Je pa pri tem ena napaka. Običajna tekmovanja, kakor so pri nas v navadi, so še precej daleč od ideala. Nasprotnika se le preveč spremenita v sovražnika in se brezobzirno pobijata. Tako se zopet razdeli tista celota, ki bi n. pr. v športu imela zasledovati napredek vseh, v nasprotujoče si tabore, kakor to vidimo tudi v življenju, ko se človeška družba tako ostro deli v nasprotujoče si sovražne razrede, med katerimi divja razredni boj.

To so tiste važne napake, ki jih moramo jasno spoznavati, da si priredimo svoj program tekem. Najprej vprašanje tvarine. Mnogo odvisi ravno od te tvarine. Ni vseeno, ali tekmuješ iz prosvetne in športne tvarine, ali pa samo iz ene panoge športa, recimo n. pr. nogometa. Tudi pri prosvetni tvarini je važno, kaj se izbere, ali morda tvarina, ki samo zaradi svoje zanimivosti človeka privlači, ali pa iz tvarine, ki ni ravno privlačna, ampak ki zahteva precej duševnega napora, premišljevanja in šele popolnoma spoznana človeku nudi ono duševno ugodje, ki ga da sploh vsako spoznanje. Enako pri športni tvarini ni vseeno, ali ima športna tvarina ali panoga direkten stik z življenjem in njegovimi zahtevami (n. pr. lahka atletika, plavanje, smučanje itd.), ali pa je samo prijetna, zabavna, živahna (n. pr. nogomet).

Po teh vidikih je odbrana tvarina za tekme v naši fantovski organizaciji. Splošne tekme se dele v prosvetne in športne. Obe glavni panogi tekem si stojita enakopravni nasproti. Po tekmovalnem redu bi moral vsak tekmovalec tekmovati iz vseh strok. Teh strok je v vsaki panogi 5. Pri prosvetnih tekmah so letos sledeče stroke: 1. splošno združništvo; 2. krajevno združništvo; 3. organizacija; 4. prosta tvarina; 5. petje. Glavni povdarek je na združništvu. Po tej so se fantje v odsekih prosvetnih društev pripravljali za tekme. Krajevno združništvo pa se je poučevalo samo praktično v zadrugah. Ravno tu je najvažnejša točka. Po vseh naših večjih krajih imamo prav dobro vodene kreditne zadruge. Manj pa uspevajo druge zadruge (nabavljalne, strojne, produktivne itd.). Na to hoče naša prosvetna centrala opozoriti mladino. Ko bi mladi ljudje, bodoči združni delavci, dobili vpogled v važnost združništva v do-

mačem kraju, ko bi spoznali zgodovino zadružništva v svojem kraju, spoznali težave in videli, kako so posamezni sposobni ljudje te težave znali premagati, potem bi znali tudi, ko vstopijo v delo na zadružnem polju, te težave premagovati. Pri tekmah v okviru okrožij se pregleda zadružništvo širše pokrajine, marsikaj se more iz odgovorov tekmovalcev spoznati, kar bi moglo koristiti zadružništvu. Zato imajo te tekme tudi velik praktičen pomen. Letošnja izkušnja nam že kaže pot. Vprašanje o krajevnem zadružništvu mora ostati stalno na programu naših splošnih tekem.

V treh okrožjih so se letos tekme že izvršile. Nekatera okrožja so se odločila, da prirede svoje tekme v jeseni. Prav lepe so bile že dosedanje tekme, čeprav se zaradi težkega začetka priprava ni mogla temeljito izvršiti. Tudi jeseni ne moremo pričakovati vzornih tekem, ker je poleten čas malo primeren za pripravljanje. Toda, kjer so se letos že fantje pripravljali za tekme in se tekem tudi udeležili, tam je začetek narejen in se bo delo jeseni kar nadaljevalo. Spomladi 1932 pa naj pokažejo splošne tekme fantovskih odsekov pravo sliko slovenskega katoliškega fanta, ki v trudu in znoju polnem radosti dorašča vsem življenskim bojem svoje prihodnosti.

Moja ljubezen

Konrad

Moje rdeče rože
kot bele lilije dehtë,
tabernakel, sestra,
je nedotaknjen mi srcé.

Kakor večna lučka
mi misli izgorevajo,
le plamenčki drobni
ljubezen razodevajo.

Kakor mašni kelih
je duša pozlačena vsa,
v njej ni ene misli,
ki ne bi bila blesk zlatà.

Zmaga pravice

Povest. — Spisal B. P.

Ko je Polona lonce predstavljala in to premišljevala, se začuje očetova govorica na dvorišču. Zadovoljnost jo prešine, da je Cene o pravem času izginil iz kuhinje.

Krajec stopi v vežo. Kakor kak vojaški korporal stopa oblastno in se ozira:

»Polona!«

»Tako? tako, oče! Kaj je?«

Hči stoji pred očetom, brisoč si s predpasnikom mokre roke.

»Ali ti nisem dejal, da poprodaj nekaj kokoši? Ves ljubi dan brskajo okrog kozolca in kavsajo pšenične snope, da že sama pšenica kali po tleh.«

»Agata je dejala, da sedaj kokoši najbolj neso. Pa tudi nobene cene nimajo; povpraševala sem na sejmu — —«, se opravičuje dekle.

»Kaj vé Agata? Ali misliš, da pšenico na cesti pobiram? Če jih polovico ne prodaš, zavijem jim sam vratove.«

»V izbi vas čakajo«, obrne Polona pogovor.

A že so se odprle duri in v vežo stopita kupec in Cene.

Krajec porine klobuk malo nazaj, kakor bi se hotel odkriti. Da bi snemal klobuk z glave, ni imel navade. Samo pred gospodom župnikom je povzdignil klobuk do cela in pa kadar je hodil po kancelijah, drugače ne.

Tirolcu pa ni bilo treba natezati svojih pljuč s slovensko besedo. Cene je govoril za oba.

»No, ali bo kaj z voletom?«

»Zakaj pa ne«, odgovori možko Krajec. »Koliko pa bi dali zanj.«

»Povejte vi svoj kup!« odgovori Cene, ki je tolmačil in mešetaril.

»No, poglejmo prej vola, da ne kupita mačka v vreči!«

Ko gredo po dvorišču proti hlevu, jih sreča Agata z golido v vsaki roki. »Poglejta, koliko imajo mleka naše krave!« se pobaha oče Krajec. Ko pa stopajo v hlev, kliče že od daleč:

»Alo, Janez, popravi, popravi tukajle pod volom. Saj vidiš, da je vse mokro. Saj skoro ne moremo stopiti do živine.

Kaj nisem že stokrat in stokrat povedal, da ne varčuj s steljo? Gnoja ni nikoli dosti za dobrega gospodarja.«

Cene ne čaka Janezove volje. Takoj stopi do vola in ga ogleduje in otipuje od vseh strani. V tem pa vedno izreka kupcu po nemško posamezne besede.

»Koliko pa ga cenite, oče?«

»Povprašaj kupca, ali mu je všeč?« odgovori Krajec, kakor bi čakal najprvo malo pohvale.

Cene pove kupcu Krajčevo misel. Dobivši povoljen odgovor, pravi:

»Prav všeč mu je«, dasi je kupec rekel samo: »po volji«.

Cene je poznal Krajčeve slabosti.

»I no, sto in trideset, pa nič besedi!«

Cene zakliče kupcu imenovano številko po nemški. Kupec mu pove zadnjo ceno.

»Dragi ste, Krajčev oče! Sto bo, pa mir besedi!«

»Kaj, pasja dlaka! Če ga mesar ne vzame za sto in dvajset, kakor hočem, stavim glavo!«

»E, za teh borih dvajset goldinarjev se ne bomo sprli.«

»Če se tudi!«

Krajčev obraz kaže prav ravnodušne poteze.

»E, bežite, bežite! Náte roko: Deset! Sedaj pa le kar tiho!«

»Ne dam ga in ga ne dam. Naj še stoji v mojem hlevu.

Saj se mu ne bo nikjer godilo tako dobro.«

»I, za par goldinarjev se ne boste držali kakor klop kože«, sili Cene.

»Kakor hočeta! Saj veš, da ni, da bi ga moral dati iz hleva. Poglej na hlev, koliko je še lanske klaje!«

»E, saj vem, da imate lahko pri vas še toliko repov v hlevu. A tako trdi pa vendar ne bodite!«

»Vse zastonj! Kar sem rekel, sem rekel, kakor Pilatuž.«

Sedaj pristopi Janez, ki je sedel molče na svoji postelji in poslušal:

»Par goldinarjev odmaknite, oče!«

»Kaj?« mu odgovori oče, »ti boš pravi gospodar, ti! Kaj meniš, da se goldinarji na cesti pobirajo?«

»Petnajst, oče, in goldinar za Janeza, ki je vola tako izredil«, spregovori zopet Cene.

»Pa Poloni goldinar,« doda Janez.

Tam za hlevnimi vrati pa je vzdihovala Agata:

»Oh, saj sem vedela, da se mene nihče ne spomni. Posel je res siromak.«

A prenagliła se je. Janez je ni pozabil, kakor je obljubil:

»Pa še Agati deset grošev,« pritakne.

»Oče Krajčev, naj se obesi: petnajst in darila za vse tri.«

»Dvajset, kakor amen v očenašu,« odgovori prodajalec.

»Glej ga dedca, kako je trd kakor kamen«, si misli Cene sam pri sebi. A prepričan je bil vendarle, da Krajec ni »umazan«, in vedel je, da bodo nocoj le na njegov rovaš jedli in pili. Zato se je kazal bolj popustljivega.

Tirolec stopa že iz hleva. Krajec molče za njim.

»Stojta!« zakliče Cene in malo namigne kupcu. »Ker smo stari znanci, Krajčev oče, bodi osemnajst!«

»Ne; sto in dvajset, kakor sem rekel.«

Cene vleče Krajca za rokav:

»Ná, ná, osemnajst in darila!«

»Za darila bom že jaz skrbel«, odgovori starec.

Cene potegne Tirolčevo in Krajčevo desnico skupaj, kakor da bi ga krč lomil. Seveda je tudi kričal in klel, kakor bi bil sodni dan. Nabralo se je že več gledalcev. Brez otrok seveda ni bilo.

Krajcu ni bilo tolika za tista dva goldinarja; le toliko je hotel, da je mogel reči: »Moj je najdražji!« Tudi to stran Krajčevo je poznal Cene, in kakor se je kazalo, tudi kupec. Zato si udarijo vendarle na roko, rekoč: »Sto in dvajset. Za par bokalov bode te tudi dali, oče, kaj ne?« ne pozabi pristaviti Črevesnikov.

»Vprašáš?« odgovori Krajec in se zadovoljno nasmeje, ko mu kupec našteje deset goldinarjev are.

»Preklicano je trd vaš stari«, reče Cene Janezu.

»Zato pa tudi kaj imajo pod palcem«, odgovori ta.

»Če bi ne bilo mene, Tirolec ne bi bil dal toliko za vola«, pristavi še malo tiše, da je le Janez slišal.

Otroci so se razpršili, ko stopi Črevesnikov iz hleva. Bali so se ga, ker je bil tako neznansko hud. Oponašali so ga pa vendar že od daleč z znano pesmico:

Bog daj srečo,
Kravo rdečo!
Tele bel'
Mož vesel ...

Ko stopajo v vežo, se začne Cene šaliti, ker vé, da Polona posluša v kuhinji:

»Oče Krajčev! Kaj pa punic — imate kaj preveč?«

»Punic pa ne, Cene!«

»Jaz bi zase rad dobil punico, pa samo eno. Drugih ne maram.«

Starec se nasmehne in odgovori pikro:

»Kdo vé? Saj eno si že dobil, če se ne motim. Ali si jo že plačal?«



Šentviški fantje na obisku pri svojem bivšem voditelju g. župniku Lovšinu na Rakitni.

To pa je bilo huda beseda za Črevesnikovega. Rajši bi bil videl, da ga starec trikrat udari za uho, kakor da mora čuti tako besedo. Videlo se mu je na obrazu, kako mu je kri šinila v lica. Kaj tudi ta vé za skrivnosti njegovega srca? Morda tudi Poloni niso bile neznane? In potlej? — —

Toda Cene ni bil ravno preveč rahločutne nravi. Skozi uho noter, skozi uho ven! Hitro zasuče pogovor:

»Torej, Krajčev oče, zvečer bote že kaj preskrbeli za naše želodce, kaj ne?«

»Saj bosta lahko pri nas prenočila, ali ne?« vpraša Krajec.

»Kje pa drugodi? Na svidenje torej do večera«, odgovori Črevesnikov in izgine s kupcem skozi vrata. Vendar pomoli še enkrat glavo skozi vežo, rekoč:

»Janez, le skrbi, da moja konja ne bosta jasli grizla!«

Stari Krajec pa se je še vedno smejal hudomušno, pohajaje po veži sem in tje. Odkritosrčen mož je bil. Kakor je mislil, tako je povedal. Vendar mu je bilo skoro žal, da je Ceneta tako hudo vščipnil. Poznal ga je in vedel, da se rad prepira in tožari, ker hoče s tem pokazati svojo mogočnost. Še celo o paragrafih je zinil včasih katero pred kmeti, ki so kar zijali vanj, češ: ta je študiran kakor dohtar! — Mislil pa je Krajec marsikaj. In ko je takrat stopal po veži, mu je prišla na misel tudi Polona, in nerazvozlano mu je ostalo vprašanje mešetarjevo.

Tirolec in Cene pa sta šla za voli po drugih hišah.

Blagohotni bralec se pač ne bo pritoževal, če izpustimo poglavje o volih, katere sta kupovala pri drugih kmetih. Mešatarski posel, kakršen je bil Cenetov, ponuja tako malo poezije, in rahločutni pisatelj se boji hude zamere.

Pristavimo le še, da sta kupec in mešetar večerjala in spala pri Krajčevih kakor vselej, in da je stari Krajec v obilni meri pokazal, da njegovo srce ni samo trda skorja, ampak tudi mehka sredica.

Kaj bi dejali! Življenje je trdo, vsakdanje, taka včasih tudi povest. Vendar tudi mlademu bralcu ali bralki privoščimo veselje in sklenemo to poglavje s pogovorom, ki se je zakrival za vsakdanjim pregrinjalom sreče in življenja.

Roke sta si podajala Cene in Polona pri odhodu Tirolčevem tam pri Krajčevi lési. Menda sta že precej dolgo govorila, zakaj Polona je silila v hišo, a Cene jo je zadrževal.

»Beži! Kaj bodo oče rekli!«

»Saj naju ne vidijo. Kaj bodo rekli? Jaz te nikoli ne pozabim, Polonica!«

»Če bo res?«

»Pri moje veri, da je res! Vidiš, to je prisega takih —.«

»Kakor si ti, kaj ne?« mu pretrga stavek dekle in se prav srčno zasmeje.

»Kaj, mešetar, misliš reči? Saj nisem. Le poglej me! Ali nisem vreden tebe? Poglej moja konja! Ali imate pri vas take? In denarja? Kaj meniš, da je meni toliko za goldinar, kakor tvojemu očetu za krajcar?«

In Črevesnikov se potrka z desnico na tisto stran, kjer je imel svojo listnico. Dekle pa gleda v tla in posluša.

»Le pomisli, Polonica, kako bo prijetno, če se midva vzameva! Jaz bom kupec, vedno s polno listnico, ti pa boš gospodinjala kakor kaka gospa. Prodajalnico si bova napravila. Ne bo se ti treba peči na solncu in trdo delati od zore do mraka. V kočiji se bova vozila k sveti maši — —.«

»Pa ti nič ne moliš, Cene?« mu pretrga zopet besedo verno dekle.

»Jaz? Kdo ti je to rekel? Le poglej molitvenik! Vedno ga nosim pri sebi.«

In Cene potegne na pol iz malhe svojo beležnico.

Tako sladke besede! Polona gleda svoje od dela razpokane dlani na roki. Veselje ji leze v srce. In vendar izusti besede:

»Če je res?!«

Onkraj lese se pokaže beraška podoba. Vsak je poznal berača Bogmeta.

»Gospod, dajte mi krajcar, ki pravite, da ste tako bogati!«

In Bogme sname svoje pokrivalo pred Cenetom. Nevoljno seže ta v žep in vrže beraču desetico, da je Polona videla.

Sedaj se začuje Tirolčev glas: »Vincenc, voz je naprežen!«

Cene še enkrat stisne dekletu roko in hajdi na voz!

»Tega vraga tudi povsodi naletim«, sikne med zobmi, stopajoč proti vozu.

Berač je še zmerom ogledaval svetlo desetico pri lesi in govoril pri sebi: »Kaj človek vse vidi? To mi bo še prav teknilo!«

Polona pa je hitela na vse pretege klicati: »U-ša, u-ša!« nad jarico, ki je brskala po gredicah v vrtcu za lesu, dasi jo je že prej videla.

Bogme še nikoli ni šel tako zadovoljen z darom iz Krajčeve hiše, kakor danes. V Krajčevi posodi za slanino se je poznalo, kakor če bi bili zabelili za kosce. In Polonica mu je še rekla tako prijazno: »Kadar bomo klali, takrat zopet pridi!« (Dalje.)

Prosimo lepo, poravnajte naročnino!

Na Brezje

Zadnje dni junija je prispelo v domovino nekaj sto naših rojakov iz Amerike kot zastopniki vseh v novem svetu živečih Slovencev. Pristrčno je bilo svidenje, srca so govorila ljubezen, zvestobo, medsebojno hvaležnost, izražala upanje v še lepšo bodočnost vseh nas, slovenskih bratov in sester. Naš najlepši skupni praznik bo gotovo dne 26. julija, ko se bomo domači in ameriški Slovenci skupno šli poklonit na Brezje Mariji, naši pomočnici, božji Materi, zaščitnici cerkvenega edinstva, Kraljici miru in ljubezni. S češčenjem Matere božje bomo pa združili tudi spomin na nepozabnega svetniškega škofa Barago. Sto let je minilo, odkar se je posvetil samo ljubezni do bližnjega, zapustil kar mu je bilo drago in se žrtvoval za najbolj zapuščene in najbolj bedne zemljane — za Indijance. Prosimo da se tudi mi od njega naučimo pravega fantovskega neustrašenega in požrtvovalnega duha za vse dobro in vzvišeno.

Sportna pridiga

Dr. K. S. — A. D.

Kako nenavadno! Visoki obred gregorijanske službe božje in športni stadion. ! Stisnjene pesti in k molitvi sklenjene roke. Strumno vzravnano telo in vpognjeno koleno. Kako morajo spadati te stvari skupaj! . . .

Pustite mi spregovoriti o teh stvareh.

Prvič. Cerkev in šport imata tudi skupno delo. Med vsemi svetniki, kateri stojijo po altarjih, ne vidim nobenega slabiča. Nikjer malomarne drže. Prej strumno vzravnanne postave. Že v puščavah asketov jim je bila trenaža teles važna naloga za dosego zadnjega cilja . . . Moderen človek pravi, da sta askeza in šport medsebojno ločena z globokim prepadom. Pa sta gotovo bolj združena kot pa si mislimo.

Drugič. Gotovo ne sme postati šport kakšna vera ali sekta. Ne sme biti nadomestilo vere. Mišice same še nič ne opravijo. Poleg atletov morajo stati filozofi. Zraven zmagovalcev življenja heroji požrtvovalnosti in angelji molitve. Kultura telesa

se more včleniti v zgradbo celote . . . Kultura telesa naj bo kakor vzdian okvir visokega okna, ali kakor svinec, ki se nahaja v steklu . . . Pomnite, čez tekmovalne planjave vašega stadiona se razpenja večno nebo! Svet ni stisnjen v stebre vaše atletike. Včlenite vaše zaslužno športno delovanje v univerzalnost vašega svetovnega vpogleda . . .

V cerkvi je ustaljenost, v mladini prekipevanje. Pa tudi prekipevanje športa se bo umirilo. Vedno ne bo mogoče, da bi se vsaki zmagovalki, ki je preplavalala Kanal in mojstru v teku dajala občinska pravica mesta New-Yorka. Zdravje telesa je potrebno, pa gojitev in udejstvovanje sil razuma je zadnje. To je kultura. In zadnja zmaga v zgodovini narodov je zmaga kulture.

Tretjič. Šport ne sme ubijati razuma, ampak mu služiti in od njega dobiti vsebino. Že sv. Pavel naveže stike s korintskim športom, na stadion tega grškega mesta. Morebiti je bil ob priložnosti sam v njem. Mogoče ga je vzel s seboj kak predstojnik cerkve. Morebiti so bile na razpolago tudi proste vstopnice. Morebiti je videl, kako macedonski tekač premaga svojega numidijskega nasprotnika. Samo eden si pribori zmago, ali vsi se trudijo. Tekmovanje v stadionu pomeni večmesečno pripravo in treniranje. Vse to samo zaradi malega lovorjevega venca . . .

Bratje! Mi vsi smo športniki v službi Kristusa. Naše življenje je trenaža. Naše življenje je tekma. Naše življenje je zmaga! Pa ne zmaga za kak lovorjev venec, ki vsahne. Je zlata krona, ki ne obledi, zarjavi in razpade. Je to krona, ki jo nosijo v rokah najstarejša razodetja. Da! Zavoljo te krone tečem! Treniram, discipliniram svoje telo. Ga učim služiti. Da ne bom enkrat zavržen!

Prijatelji! Tako hočemo prodreti s športom, ga včleniti in poglobiti v službo krščanskega življenja.

Pohabljenec

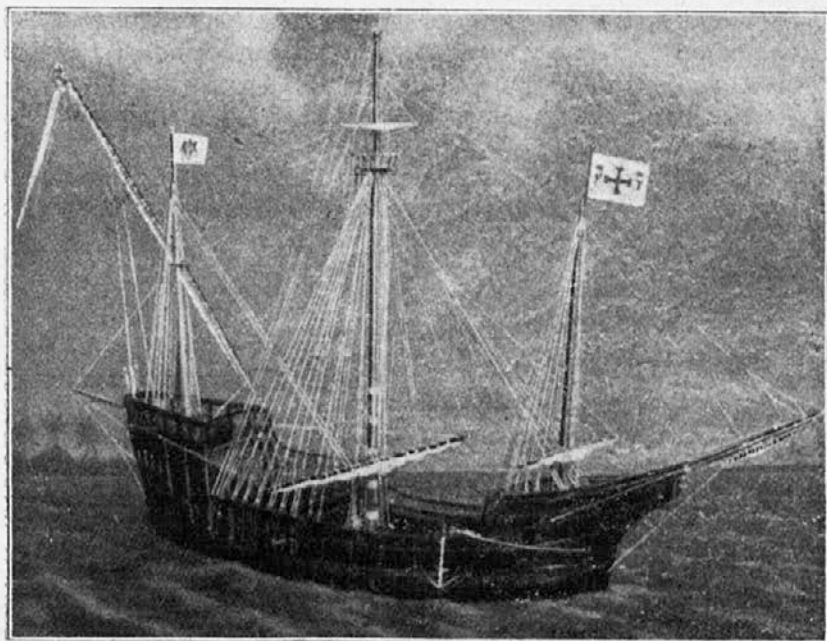
Lojze Golobič

Šest let je že od onega kongresa, v mojem srcu pa leži greh še neumit: Ležali smo na slamnicah in v živi besedi čakali sna. Pod okni je udarjala polnoč. Že so mi veke legale, le ozka

špranjica je še prisluškovala luči in dovtipom. Same so se mi sklenile roke nad prsi in pokoj je lil skozi prste v srce.

Takrat se z druge strani prinese razposajen šum v našo sobo, široko se vrata odpro: Na plečih je štirim tovarišem razpeta rjuha, na njej kleči grbec, drug naš s kongresa.

In široka pesem njemu in norčav pozdrav in zblaznelo vikanje.



Ladja, s katero je Kolumb odkril Ameriko.

Razvleklo se mu je lice v čudno dolge črte, pa smehljal se je, pa blagoslavljal je.

In kdo je videl skozi roko, ki je blagoslavljala?

In kdo je videl v oči, ki so bile zaprte?

Tema je legla v nas.

»Živel naš prezident! Cvet duhov!«

»Živel jaz!« Tuje je zvenela njegova veselost.

Vstal sem in nastavil pleča; in procesija je molila zlato tele iz sobe v sobo.

Ne vem, kje je zdrsnil z rjuhe. Kakor da je utonil. Iščem po votlih hodnikih, ker grizel me je črv. Zdolaj prav v samotnem kotu, kjer je bilo prazno in strašilo je nekdanj, je slonel ob mrzlem zidu in spačeno telo se mu je stresalo od ihte.

»Tovariš, odpusti, nismo mislili zlo.«

Nič.

Objel sem mu glavo: »Odpusti! Veš, norčavi smo, pa ne vemo, da žalimo.«

Takrat se mi je odkril: »Kaj morem, če nisem človek. Še to malo, kar je živelo v srcu, ste mi upihnili. Zdaj me še sunite med kamenje ...«

Še manjši je bil kakor prej in grba na hrbtu se mu je bočila vse močneje.

Takrat sem prvič zvedel, da imajo pohabljeni lepšo dušo in večjo bol kakor drugi ljudje. In da ubijamo vse po vrsti: hrome, slepe, neme. In ne vemo ne kdaj ne kako.

Pri sosedu gori

Kamnoselski

Zarana — nočni mrak se je še potikal po kotih Majnikove hiše in tudi z drevja naokoli se mu ni še kaj mudilo — je vstal gospodar oče Majnik, si otrl sledove spanja in mučnih sanj z oči in čela ter malone planil kakor v strahu pred nečem, iz postelje, se naglo in površno opravil in hitel pospravljati po svoji sobi in čumnati zraven.

Ves preplašen je odpiral miznice in predale, pobiral iz njih denar in kar je bilo raznovrstnega in je držal skrbno pod ključem, pa nakladal v malo skrinjico, ki je stala poleg njegove postelje, zaklenil, vtaknil k sebi ključ in lomastil iz hiše ter se napotil v hlev, da skliče hlapca, ki je še trdo smrčal.

»Brž, Alješa, brž naprezi! Neutegoma moram na Griče, hudo se mudi — naprezi!«

Potem je po hiši pospravil vse od kraja, obleko, boljšo opravo in sploh vse, kar se mu je zdelo vredno, da reši — pred požarom ...

Ropot, ki ga je povzročil s svojim ravnanjem, je zbudil iz sladkega jutranjega sna ženo Katro, hčer Ančko in sina Janeza.

Vsa iz sebe od presenečenja je opazovala družina očeta in strmela v njegovo kretanje.

»Za božji čas, kaj pa ti je, mož? Ali noriš, ali kje gori, da vse to počneš?« zatarna žena in hiti se opravljati, dočim se otrokoma še ni prav nič mudilo izpod odeje.

»Ne gori še, pa bo, predno bo noč!« je odgovoril Katri oče Andrej in hitel vlačiti iz hiše na oddaljeni konec poslopja pod varno zavetje gostega drevja.

»Kar brž mi pomagajte, da ne bo prepozno! Jaz pa moram z najboljšim na Griže, da spravim na varno, kamor ne seže ne ogenj ne roka tatu.

»Andrej, tebi se meša, prav gotovo meša se ti!« pripominja mati Katra in se pripravlja, da bi zakurila in naglo skuhala zajtrk.

»Samo povej mi, kje vidiš kako nevarnost, da tako noriš, saj se mi kar smiliš, ko te vidim takega!«

»Kje vidim?« odvrne mož in se postavi pred ženo s proroškim izrazom na licu in v očeh.

»V sanjah sem videl! Mar ne veš vže, kako pomenljive so vedno moje sanje. Kar se mi sanja, se v resnici tako zgodi. Pa reci, da ni tako. No oni dan, ko je poginila krava in še poprej, ko je ubilo onega hlapca v gozdu, ko je sekal drva ...«

»Dobro vem vse. Pa kaj se ti je potem sanjalo nocoj?«

Nekam zategnjeno in skrito važno je odgovoril Majnik:

»Nocoj se mi je sanjalo, da je gorelo — tu zraven pri teh Matjakovih. In še več: pokradeno nam je bilo — ves denar in vse, kar je vrednega iz shrambe. Bog mi grehe odpusti! Nočem grditi nikogar in ogibljem se prepira s temi ljudmi. Ampak skrbi me, rečem ti, Katra, huda skrb me tare noč in dan zaradi teh naših sosedov. Že dolgo, odkar smo si sosedje, slutim, da nam od njih ni pričakovati dobrega ne za dušo, ne za telo ...«

»Ti vse prečno gledaš in vidiš ...«

»Nič prečno, ti rečem? Samo poglej in poslušaj? Mar ti gredo ti ljudje v cerkev? Nikoli ga ne vidiš starega, a mlada dva, brat Matevž in sestra Tona gresta le zijala prodajat in šepetat, za oltar in prižnico ti nima ne oči ne ušes. Mlada se mi smilita, vsa je že pokvaril stari, njiju oče, pijanec, kvartač, preklinjač in zapravljevec, da nič tacihi. Lahko bi še bilo kaj iz mladincev, a niže in niže se pogrezata v blato, ki ga je namla-kužil starec.«

Kako pa je na tem domu? Vedni prepir in kletev, psovke in priimki! Ker jim gre močno navzdol, ko zapijejo in zalenarijo zadnji novčič, očita jo greh drug drugemu. Največ jih presliši stari in po pravici, saj njegova je krivda, da je tako.«

»Prav govoriš, Andrej, tudi jaz vse to vidim in spoznam, pa le pravim: Kaj nas vse to briga? Bog sam naj sodi, on bo obrnil, da bo prav!«

»Sodi, sodi! Saj ne sodim! Jaz le pravim, da nam je sosed nevaren in da bi bilo boljše, da nismo tu, se preselimo na Griče, tam je mirno in ni takih ljudi. Da pa ni nevarnosti, meniš? Le pogledaj to poslopje! Vse sama suha suhljad, samo črno gorivo! Najmanjša prilika in — vŕššš! Sfrli ti ko žveplo in mi koj zraven — koj zraven! Pa taka je tudi z ljudmi. Moraš jim vleči po dlaki, kakor renčečemu psu, sicer te popade, da ne veš kdaj!

Hudoben duh je v njih! Tudi z dobro besedo se lahko zastrupi, zapelje v greh.

Pa vzemimo primero, kako je sploh na svetu. Ker je polno ljudi takega duha in kjer jih je največ, tam je nevarnost največja, da se kaj vname — recimo vojska.

Taki ljudje vedno cikajo na prepir in zdražbo in kakor bi v nebo pogledal, pa ti je vojska na vratu.

Zato bodi druga primera: Ko je nevarnost požara tolika, treba se je braniti od jutra do večera, namreč hočem reči: polivajmo streho, da se ne vname! Ste me razumeli? Sta me razumela ti in Janez in ti, Ančka? Posebno ti! Vse preveč rada mi pogleduješ čez plot, vse preveč rada se razgovarjaš z Matevžem.«

»Saj mlada nista hudobna?« odgovori potihom Ančka in nalahno porudi, ko jutranje nebo.

»Tudi Lucifer - Satan, se ne kaže hudobnega, dokler zape-ljuje svojo žrtev. Je pa druga, ko jo ima že v mreži. Zato rečem: previdnost!

Zdaj grem, pred večerom se že vrnem. Ti, Katra pazi, da bo vse prav in misli na moje — sanje!«

Oče Majnik je stopil v svojo sobo, zgrabil malo skrinjico in hitel ž njo k vozu, ki je že čakal z upreženim konjem koncem hiše, koder je vodila cesta proti Gričem, drugemu njegovemu posestvu, oddaljenem dobro uro od tod.

»Kam pa se peljejo oče tako zarana in kaj je v tisti škri-njici, ki so jo položili tako varno na voz, kakor bi bila iz samega

stekla?« je čez dobro uro vprašal sosedov Matevž Ančko, kije prišla k vodnjaku pred hišo s škafom po vodo.

»Si pa res radoveden, da te to tolikanj briga!« odgovori dekle, požene poln škaf na glavo in se obrne proti domu.

»No, pa si danes res slabe volje!« jo zadržuje sosedov in dostavi: »In prav zato sem čakal nate, da ti povem nekaj, kar boš rada slišala ...«

»Pa povej, samo hitro, da me mati ne vidi, da se s teboj razgovarjam. Saj veš, da jim to ni nič kaj po volji ...« odmeni dekle in polahko zopet sname škaf z glave.

»Jim že še bo, kar potrpiva še, saj je navadno tako na svetu: Kar človek najbolj želi, zoper to najbolj godrnja.«

»Ti si jo pa uganil, pa že povej tisto reč, čemu sem vzela škaf zopet z glave?«

»Torej, da veš: drevi je zabava pri Mlečnikovih, seveda bo tudi ples ...«

»Ho — tega pa že ne!«

»Zaroko imajo! Od treh vasi se bo privalila mladina, da počasti redko priliko svojih znancev in prijateljev. Tudi vsa naša vas bo udeležena veselja. Pa da bi midva ne šla — no, midva in onadva, pravim: naša Tona in vaš Janez ...«

»Hočeš, da prašam očeta, če smem?«

»No, on ti gotovo odreče! Pa kaj bi vpraševala? Mar li morajo stvari vnaprej vedeti, ki iz same muhe in trme nasprotujejo?«

»Četrta božja zapoved!«

»Kaj za to?! Ko veš vže vnaprej, da ti odreko in bi se rada malo poveselila življenja, ko ni najmanjši greh, čemu bi iskala nasprotovanja in našla slabo voljo? Pa samo trenotek bo, pa se zopet vrneš! Očeta tačas niti domov ne bo in ...«

V tem trenutku je zagrmelo iz hiše kakor huda ura. Tona, sestra Matevževa, se je bila sprla z očetom.

»Kaj pa mislite, saj boste še enkrat zažgali! Ležite v slamnajači s pipo v ustih in steklenico žganja na stolu — pa krešete ogenj — kako lahko se zgodi nesreča!«

»Kaj to tebe briga? Naj pa pogori vse in še jaz zraven, saj tako ni za drugo, kakor da vse hudič vzame! Poberi se mi!«

»Vidiš, taki so stari! Pa naj jaz prašam svojega očeta, če smem to in ono! Nalašč ne! Iz same trme mi odreče. Pa ne prašam raje in grem svoja pota!«

»To pač ni po krščansko!«

»Kaj hočeš! Pa mi samo še povej, zakaj so vaši nasprotni najini zavezi?«

»Zakaj? I — zakaj! Zato, ker so, ker si ti tvojega očeta sin.«

»Lej no, lej! Mar nisem brhek mladenič, zdrav in močan? Mar nimam v teh dlaneh in mišicah celega premoženja?«

»Kaj tisto! Očetu si vseč in ne prašajo po denarjih.«

»Pa zakaj bi potem...?«

»Saj sem ti že povedala. Z vašim se ne moreta, pa je amen v očenašu! Moj oče ne morejo trpeti, da se človek v dobrih letih more tako poleniti, tako izpriditi in izpriditi tudi svoje otroke.«

»Mar smo mi izprijeni?« vpraša užaljen mladenič in se obrne pol v stran. kot bi hotel oditi.

Dekletu je bilo žal, da je tako rekla, pa hoče poravnati dozdevno krivico in reče:

»Ne misli ravno tega moj oče, a boji se le, da se vaju prime nalezljiva strast očetova, pa zato noče o ničemer nič slišati, dokler je pri vas tako. Mojemu očetu sta njegova otroka zelo pri srcu...«

»Ne mojemu. Pa zato čakajmo, da Bog obrne.«

»Z Bogom!«

»Pa gotovo prideš?«

»Videl me boš, če pridem; z Bogom.«

* * *

»Kakšni pomenki pa so to neki?« prihrumi na prag svoje lesene kočice stari Matjak, zavaljen, zabuhel in od pijače posinela stavec. Primaje se do praga nekaj korakov pred hišo, držeč v roki steklenico do polovice polno žganja, ter se ustavi. Guga se z ene na drugo stran, podoben cerkvenemu stolpu, ki mu izmika temelj podzemski sila.

»Ne pustim in ne pustim! Ne maram in ne maram! Pa če imaš ti milijone, jaz pa sem berač, pa le ne pustim — zakaj? Zato, ker si hudič in ker te sovražim iz duše in telesa. Raje, da bo vsega konec, kakor da bi moj tvojo jemal! Tisočkrat hudič in primojduš, da ne, pa je amen!«

Dedec bi bil še nadalje robantil in zmerjal svojega soseda, ki mu ni drugega žalega storil, kakor da je bil pošten, čeden in

bogat in je s tem vzbujal v Matjaku črno zavist in sovraštvo — da nista prišla njegova otroka vsak z druge strani in ustavila poplavo kletvin, ki so bruhale iz njegovih ust, kakor lava iz ognjenikovega žrela.

»Sram vas bodi, oče, tako očitno tako govorite in žalite dobrega soseda! Kaj si bodo mislili drugi ljudje, ako vas slišijo tako kleti? Mar se to spodobi?«



Rembrandt: Krištof Kolumb.

»Spodobi ali ne spodobi! Kolnem, kolikor hočem; spravita se mi izpred oči, tukaj sem še jaz gospodar!«

»Mogoče ne več dolgo, oče — nekdo vas vidi in sliši. Notri pojdite in se naspite, jutri vam bo žal za to, kar danes govorite.«

To tudi hočem! Spat grem in spal bom dan in celo noč in še cel dan in celo noč in tako naprej. Moja tovarišica pa gre z menoj spančkat do sodnega dne. I ju, hu, hu!

Objemši steklenico se opoteka do praga, ko se spotakne in zvali po dolgem in širokem v vežo.

Matevž in Tona sta mu pomagala pokoncu, ga spravila v njugovo čumnato na slamnjačo, zaprla hišne duri in odšla z doma.

Mož je še dolgo cukal priljubljeno mu pijačo, popeval in kresal ogenj v pipo, da je živo zagorela, potem se zleknil po postelji in zaspal, goreča pipa mu je padla po slamnjači...

* * *

»Naj greva, mati, kmalu bova nazaj«, sta prosila mater Katro Majnikovo otroka Janez in Ančka — prosila, da ju pusti k Mlečnikovim, kjer bo tako lepo in toliko ljudi iz vseh vaši.

»Pa še vi pojdite z nama, saj očeta ne bo še kmalu domov, ko imajo opravke. Le pojdite, no!«

»Bog varuj, da vaju on sliši! Kaj bi rekel! Kako bi me kregal, da kaj takega dopustim: pilo in plesalo se bo in še ne vem kaj. Kar ne morem, pa ne morem, ne smem in ne smem in tudi vidva kar lepo doma ostanita!«

Naposled se je dobra žena dala pregovoriti in šli so in dobro so se imeli.

Dan se je že nagibal proti zatonu, ko se Majnikovi še niso vrnili domov; mater Katro je sicer močno nekaj skrbelo, a prilika je bila prelepa, ljudje preživahne volje — ko udari plat zvana.

Tisti trenutek je dirjal po cesti voz vrnivšega se Majnika kar so mogle nesti konja noge.

Iz daleč je mož videl, kako se vali gost dim iz Matjakovega poslopja in molijo plameni svoje temno žareče pesti...

»Matjakovo gori! O, moje sanje!« je klical na vozu in ko voz še ni prav dospel k hiši, planil na tla in hitel, da pogleda v hišo.

Duri je našel zaklenjene.

Niti trenutka ni pomislil, kje bi utegnili biti domači — na uho so mu udarjali glasovi godbe in hrup veselih ljudi.

»Pri Mlečnikovih so — že teden se govori o teh neumnostih!« vzklikne in teče, teče...

Uprav sta se držala v plesu Ančka in Matjakov, ko pridrvi v sapi — — —

Tisti trenutek pa je tudi že vse planilo po koncu in drlo na gorišče gasit, kar bi se dalo pogasiti.

V uri je bilo končano vse.

Iz žerjavice še tlečih tramov in valov kadečega se pepela so potegnili tlečo in smrdečo črno maso Matjakovega trupla ...

* * *

»Kaj nisem slutil vže naprej? Mar sanje niso pomenile?« je tudi pozneje govoril Andrej Majnik svoji ženi Katri, ko sta se še vedno o tem menila, kar jima nikakor ni moglo iz glave.

»So proroške sanje in takim sanjam verujem in bom verjel. In kaj bo zdaj? Pogorelo jim je vse in nagi in lačni so! Pa bi ne bilo, da niso bili vrtoglavi in ostali doma, mesto da gredo plesat. In kako lahko bi bilo skočilo na naše in tudi nam napravilo škodo. Kako prav, da sem spravil na varno svoje tisočake — pet sto jih je v skrinjici in dobro so spravljene na Gričevem. Pa vas je zapeljal skušnjavec in ste šli in še tebe, Katra! No, nič naj ti ne bo žal. Varovala si zarjo svojih otrok. Toda zdaj o tem, kaj naj se zgodi s sirotama. Nista še zgubljeni, dasi ju je vrag že trdno oklepel v svojem objemu. Recimo torej: božja volja je bila. Bog ve, kaj dela.

Jaz pravim in sem zato: vzemimo ju k sebi. Dovolj imamo za vse. Popolnoma izgubljena še nista in pri nas se opomoreta. In radi se imajo — vsi štirje — to vem že dolgo — pa ti veš tudi Katra. Dvoje posestev — dva zakona. Tukaj naj gospodarja Ančka z Matevžem, če je tebi tudi prav. Lahko pa sezidamo na pogorišču novo ... kakor ti hočeš. Janez pa naj gre na Griče.«

»Kakor storiš, je meni ljubo« odvrne Katra.

Dogovorili so se, da boji Majnikovo za Ančko, Griče za Janeza — stara pa si zgradita novo na pogorišču, s čemer bo poravnani tudi spor z nesrečnim Matjakom.

»Vendar pa bi ju rad postavil na trdo preizkušnjo, ako jima ni kaj ostalo prej od tega, kar je zatrosil v njiju hiši duh pekla.«

»Kaj bi preskušal, pri nas se tega ni bati. Škoda muditi čas. Kar naredimo pa bo!«

Pa so naredili. V pol leta je bila dvojna poroka — dveh bratov in dveh sester in skupna svatba. Pa po svatbi so bili vsi prepričani, da je bilo vse — sreča v nesreči.

Kdo ve, kaj bi se bilo še lahko zgodilo, da je gorivo, ki je pretilo zanetiti v dušah požar, vzplamtelo v pogubonosni zibelj, ki bi bil uničil časni in večni blagor vseh, katerih srca žare danes v zadovoljstvu.

Hiša na holmu

Kamnoselski

S svoje bolniške postelje zrem skozi okno v naravo, kjer brsti pomlad.

V četverokotu šipe, ki z vejevjem sadnega drevja tvori nekak — »zemljevid,« poganja bujno cvetje. Pravkar je posijalo za skromni trenotek solnce s svojim žarom na to skupino cvetja ...

Posijalo in zopet izginilo!

Kjer je žarel bujni pomladni čar, vlada zdaj siva, mrtva senca in cvetja in čaru ni več!

In ni li povsod tako na svetu, in ni li tako še posebno v človeškem življenju? En trenotek žive sreče, stane bogastva, — pa je ugasnil žar, ki je zanetil blažene trenutke, — in mrtva senca pozabe je legla na vse: šlo je, kot bi ne živelo nikdar!

V spomin mi prihaja nek dogodek iz davne mladosti, ki je vreden da ga tu zabeležim.

Na svojih pohodih v samotno gorovje, kamor mi je vedno najbolj sililo srce, naletim nekoč na nekaj čudovitega.

Visoko gori na samotnem hribu, ki se vspenja nad gorsko pešpotjo, po kateri sem meril korake notri v gorske samije, zagledam leseni domek, ki je bliščal v solncu, kakor prikazen z drugega sveta.

In res! Kakor bi jo bili angeli prinesli in posadili na samoto, taka se mi je zdela nenadoma pričarana hišica, kakoršne nisem še videl v življenju doslej, da je lani, ko sem hodeval tod mimo, še ni bilo!

Kako čudo se je torej zgodilo tu?

Napol očaran in napol radoveden, se vzpnem po hribu in v dobri pol uri stojim kakor okamenel na kraju, ki je imel podobo zares nekaj nadzemskega!

Sredi krásnega vrtiča, v katerem je cvetelo vsakovrstno, pri nas docela neznano cvetje, je kraljevala. In zdaj šele sem spoznal njeno lepoto in kaj bi še rekel: njeno umetniško vrednost!

Vse izrezljano! Iztesano kakor iz enega kosa!

Široka veranda na vsaki strani vhoda, vse izrezljano v zanimivem nordiškem slogu.

Na vsakem koncu hiše po en balkonček enako umetno izrezljan. Les je bil žolto zlato, sojna hrastovina in v pročeljih vdelane plošče iz belo modrega porcelana.

In kaj šele v notranjem!

Malo nerodno mi je bilo, pa vendar sem vstopil. Vsa oprava, mize, stoli, klopi, vse krasno izrezljano. Okvirji svetih podob, razvrščenih po stenah — najokusnejše izrezljani!

V sosedni sobi — bila je nekaka delavnica — sta si dajala opraviti z rezbarjenjem dva vitka mladeniča. Delo jima je šlo izpod rok kakor igraje.

Vprašam, kdo so in kaj delajo.

»Nismo tukaj domači.« je bil odgovor.

»Kje pa je Vaša domovina?«

»Mi smo rojeni Norvežani.«

»In vendar govorite gladko slovenski.«

»Stariši so nas naučili.«

»A kje so Vaši stariši?«

»Oče je v Norvegiji, mama je pri nas in sestra Lida.«

Začuden kar obmolknem. Čez trenutek zopet povzamem besedo.

»A zakaj ste sedaj tu na Slovenskem, ako je Vaša prava domovina Norvegija in je oče v Norvegiji?«

»Hm — prava ali ne prava! Pravijo, da je domovina otrok tam, kjer so stariši rojeni.«

»Jaz pa sem čul, da je domovina človeka tam, kjer se čuti srečnega.«

»Res, mi smo bili srečni v Norvegiji v našem domu, ki je prav tak kakor tale in tukaj se ne čutimo srečne.«

»Pa ste vendar prišli v ta kraj?«

»Reč je pa taka: Oče in mama sta pred leti šla na Norveško, kamor so jih zvalili znanci, ki se jim je godilo tam dobro. Na Norveškem je sploh dobro živeti. Vsega je dovolj in ljudje so zelo dobri. Doma tukaj pa sta zapustila imovino, tale hrib in gozdiček zraven. Pa pride čez leta — mi smo bili tedaj že odrasli — očetu na misel, da bi tukaj ustanovil dom kakršnega imamo tam gori, pa bi se, ako bi bilo vse prav, preselil v svoj rodni kraj, ker rodni kraj je le rodni kraj.

Pa je rekel nekega dne oče: »Kaj pravite, otroci moji, meni se je stožilo po moji domovini, po mojem rodnem kraju. Tam

je tako toplo in lepo, tukaj pa večer sneg in mraz. Bi šli z menoj?»

In smo rekli vsi v en glas: »Šli!«

»Potem se odpravite in jaz Vas tu počakam. Denarja Vam dam dovolj s seboj. Ondi na hribčku, ki je naša lastnina, postavite dom, kakor je tale naš, prav tak, prav tako izrezljan, in okrasite ga z lepim vrličem. Ko bo vse gotovo, mi sporočite in ako bo meni v vsem prav, kakor ste storili, prodam tukaj in pridem za Vami.«

»In je li očetu prav, kakor ste mu sporočili, da je narejeno po njegovi volji?»

»Pa je dejal oče: in če bi tudi ne bilo po moji volji in če bi se tudi ne preselil nazaj v svojo domovino, vendar bodo moji rojaki videli, da je še nekaj lepšega na svetu, kakor so njihovi dolgočasni domovi. Kar mika me, da bi jim povedal, da si ogledajo norveško vas. Mogoče bi se med njimi le našli posnemovalci.«

»Res je čudno. Kje ste se naučili vse to?»

»Na Norveškem je v vsaki hiši izurjen rezbar, ali še celo po več.«

»In kaj ste sporočili očetu?»

»Nič mu še nismo ...«

»Zakaj ne?»

»Bojimo se, da bi mu ugajalo in bi se preselil, mi pa bi morali ostati tu. Nas pa vleče srce nazaj na Norveško ...«

»Zakaj pa bi ne marali ostati tu?»

»Ne ugaja nam. Čutimo se tuje. Ta Vaša mladina nam ne ugaja. Preneotesano je vse, samo popivali bi, se pretepali in posedali po zaporih. To ni po našem okusu in ne gremo radi med nje.«

»A za nekaj se bo treba odločiti ...«

»Da, sporočili bomo očetu in naj stori kakor hoče ...«

»Gotovo je, da drug brez drugega ne moremo biti ...«

Otožni: »Ah, res je!« je bil odgovor.

Po tem razgovoru sem še večkrat obiskal svoje nove prijatelje in se razgovarjal z njimi. Večkrat me je sililo lepo petje bratov in sestre slovenskih in norveških pesmi v njihov čarobni domek.

Po dolgem sem zopet vprašal, kako so se odločili.

»Očeta še vedno ni in m̃ bi se radi vrnili — domov.«

»Kaj pa Vaša mama?«

»Ona bi rada ostala tu in bi rada šla z nami — ona se od nas ne loči.«

Bilo pa je proti jeseni istega leta, ko sem zopet meril korake proti goram in se hotel za trenotek ustaviti na prijaznem holmičku.

Ali kako zastrmim, ko ne zagledam nikjer žive duše! Hiša zaklenjena, okna zaprta, vrt skoro opustošen!

Kličem — nobenega glasu!

»Vrnili so se v svojo domovino!« vzdihnem in se znova in znova ozrem proti zapuščenemu domu. Še nekaterikrat sem se vrnil in potem dal slovo prijazni domačiji, čez katero je bolj in bolj legal mrak osamelosti in zapuščenosti.

Na to zapuščenost se vedno spomnim, kadar gledam s svoje bolniške postelje skozi okno na skupino sadnega cvetja, ki ga je pravkar obsevalo žarko sonce, a je legla čez njo senca zapuščenosti, ko je žarek neba izginil za oblake.

Jožetov grunt

Venceslav Winkler

Zunaj se budi vihar. Znova so se od vseh strani zgrnile teme nad dolino. Zamolklo bobni krog hiše, okna šklepetajo. Sredi vasi se utrگا fantovska pesem, še v tej viharni noči ne zdržijo doma. Vmes bije lajež psov, ki se plašijo teme in senc, ki plahotno beže nizko nad hišami.

Mati posluša. V sobi se premetava po ležišču Jože. Včasih se ji zazdi, da polglasno zdihuje. Da ni bolan? Kako bi bil, ko mu je glas jasen in lice zdravo. Bolan, seveda bolan, ampak vihari mu nekje v duši. Saj so tudi take bolezni na svetu, različna imena imajo, kdo bi za vse vedel. Hudega mu ne bo. Spanje je najboljšo zdravilo.

Pa Jože ne spi. Tih in napol oblečen pride v hišo in prižge luč.

»Kaj boš?« se zgane starka v osuplosti in strahu, če ga morebiti vročica ne vodi.

Jože molči, samo pogleda jo, pa je materi dovolj in vidi jasnost in ostrino v očeh kot je nimajo bolniki.

»Spal bi!« zagodrnja mehkeje.

Fant ne reče ničesar. Nekaj časa strmi v petrolejko, potem se dvigne in vzame z omare star koledar. Nekje na polici poišče svinčnik in se zamakne v pisanje.

»Kaj mu je prišlo?« blede mati. »Mesec dni je že, kar ni knjige vzel v roke, kaj da bi šele pisal. Dekletu ne piše, ker grebe v knjigo. V številkah je ... Narobe sem ga sodila. Kot bi mu ne bilo za grunt, pa mu je. Še ponoči misli nanj, ko se mi zdi, da spi.«

Jože računa. Okorne številke se množijo. Rdečica lije vanj, trudnost izginja. Včasih se mu roka zarije v razmršene lase in mu oči zakipijo v ognju pa se spet skloni.

»Jože!« vstaja mati.

Molk. Nemirna roka drsi po papirju.

»Jože!«

Počasi se dvigne trd obraz. Prav nič fantovske razigranosti ni v njem. Usta se mu razširijo v nerodno besedo:

»Vole bom prodal.«

Osupla omahne starka.

»Kaj noriš?«

»Čemu! Eden bo ostal, svica pa naj gresta. Eno leto že utrpim. In hlapca bom najel.«

»Za hlapca je prav,« jeclja starka. »Ampak za vole! Vsa fara se ti bo smejala.«

»Ne bo se. Povedal sem, kar je bilo hudega. V soboto je v Grahovem semenj. Če drugi po svoje mislijo in delajo, zakaj bi jaz ne?«

»Grunt bo propadel.«

»Da le jaz ne. Oskubljen bo, ampak moj bo!«

Vedro se fant dvigne in udari s knjigo po mizi. Zunaj buči vihar. Mati se pusti na ležišče in ko Jože upihne luč, se ji zazdi, da tone ves svet v nemir in pogubo ...



FANTJE MED SEBOJ

VOJNIK. Naša mladost. List vojniških fantov (Leto I. štev. 1-5) dokazuje, da med našimi fanti ni prenehalo resno stremenje po samozobrazbi. Prvi dve številki tega samo-ozkemu krogu članov enega fantovskega odseka namenjenega lista, ki se je prvič pojavil 15. januarja 1931, sta pisani z roko, ostale tri pa s strojem. Posebno lepo je napisana prva številka, ki je morala prizadejati precej truda. V tej številki se je A. š. poskusil tudi v ilustraciji v zgodbi: »Kaj se je prigodilo očetu ježu.« Vsebina je precej raznolična. Precej je pesmi, potem je nekaj polemičnih spisov, kjer fantje pokažejo, da znajo svoje mnenje v tem ali onem vprašanju tudi precej živahno in odločno zagovarjati. Skozi vseh 5 številk pa se nadaljuje pripovedni spis D. V.: »Njegovo delo«. V zadnji številki še ni končana ta povest, ki govori o življenju v naših družtvih in na vasi, kakor se ono vrši po nešteti slovanskih krajih, odkar je v vas poseglo društveno življenje in dalo mnogo novih smeri. V 5. številki se pričanja v tej povesti zapletljaj in gotovo so fantje, tako kakor tudi jaz, radovedni, kako se bode posrečilo zapletljaj razvozljati in vse pripeljati do srečnega ali nesrečnega konca. Nekaj sestavkov je tudi od drugod prevzetih. Naravno je, da so se fantje zanimali za vzgojne spise A. M. Slomška in celo letošnji Prosvetni koledarček je zastopan v Vaši mladosti. Prav zanimi so oni spisi, ki imajo čisto krajevni značaj. (Furež v Lembergu, Naše cerkvice, Svinjske koline itd.) Tudi beležk in nekaterih

novic ne manjka. Tako se vadijo fantje v urejevanju lista, kar ni ravno lahka reč. Če bi me vprašali, kaj mi je v listu najbolj ugajalo, bi se odločil za »Molitev k nebeški Materi«, ki je res prav lepa. Takole se glasi:

Ko hodim v temni noči
ne znam poti,
nikjer nobene ni luči,
takrat me vodi Ti!

Ko stopam ob prepadih,
nevarnost mi preti,
teh padcev groznih, strašnih
me varuj Ti!

Ko me zveri napadajo
in se mi zdi,
da tudi me preganjajo,
me brani Ti!

Ti mati in vodnica,
mladosti moje čuvarica,
le v Tvojem varstvu upam
si na boj,
in vem, da bode venec
zmage moj.

Želeti bi bilo, da fantje pri svojem listu vztrajajo, kajti imeli bodo od njega veliko korist za duhovno življenje, ako bodo vsi pri njem sodelovali in si tako ustvarili nekake vojniške pisateljske vaje, ki bodo lahko vzbudile in izurile sicer pozabljene talente, ki so postali dandanes med izobraženo mladino po mestih že kar poredki, da že ne morejo zadostiti kulturnim potrebam našega naroda. Vojniški fantje le vztrajno naprej!

D R O B T I N E

Zlata podzemeljska ječa.

Narodne banke velikih držav hranijo svoje zlate zaloge bolj skrbno in varno ko največje državne tajnosti. Zanimivo poroča nekdo, kako zapira Francija ogromne skladovnice zlatih vreč, ki so vredne več ko sto milijard dinarjev. Največje med njimi držijo zlata za dva milijona.

Shramba se nahaja globoko v zemlji, vsekana v živo skalo, 25 m pod pritličjem banke. Tri leta so delavci noč in dan vrtali v zemljo, dokler niso iz kamena, železa in betona zgradili neverjetno utrjeno podzemeljsko ječo. Površine ima nad dva orala ali 8000 kvadratnih metrov! V ječo vodi pot skozi vrtljive stolpiče, umetno zatvorjena vrata in orjaške stene. Streho čudne ječe tvori 12 m debela stena žive skale in jezero. To veliko težo so morali kajpada dobro podpreti; nosi jo 750 betonskih stebrov. — Kdor si jo hoče ogledati, ki pa seveda ni kdorsibodi, mora v družbi uradnikov in mehanikov v globok rov. Pridejo do prvih vrat. So jeklena in dobrega pol metra debela. Ključ odpre zverženi mehanizem, kolo se zavrti in mehanika vrata odpreta. Pokaže se ozek hodnik, koncem njega pa druga stena, nekoliko vzbočena. To je del vrtljivega stolpa iz jekla in betona. Zopet si dajo mehaniki opraviti ob njem, dokler se ne presuče toliko, da se pokažejo nova jeklena vrata. Zdaj šele je družba ob dvigalu, ki jo pogrezne po rovu 25 m globoko. Že stopa skozi gozd stebrov v siju mogočnih obločnic kakor po grobnici velike katedrale. Zlata pa še ni. Ob novih jeklenih vratih je treba straži za vrati povedati zamotana gesla, preden ta vrata odpre, kajti od zunaj se ne dajo odpreti. No in stopijo v zlato

shrambo samo, kjer so ob stenah pod oboki naložene visoke skladovnice vreč s suhim zlatom. — Straža v zlati ječi je dobro zavarovana pred vnanjim sovražnikom in preskrbljena z živežem za dolgo dobo. Kuhinje, kopališča, vodovod in zaloge vode in živeža bi vsej posadki zadostovale za več mesecev.

Luč brez sence

Narodna pravljica v vragu zapiše človeka brez sence. Splošna električna družba je pa iznašla električno žarnico, ki sije na zdravnika in bolnika na operacijski mizi, pa bolniku v blagor brez sence pušča zdravnikovo glavo in roko. Človek brez sence, iz davnih dni v nesrečo, poslej v blagor.

Zakaj se pehota imenuje infanterija

Infans je latinska beseda, ki pomeni otroka in fanta. Ti fantje so bili paži in mečenosci nekdanjih vitezov, ki so se borili na konju, paži in sluge pa peš. Nato je beseda infanterija prešla na vse borce, ki se vojskujejo peš.

Ni li to zločin?

Ponekod ljudje umirajo od lakote. V Manitobi ob južni meji Kanade pa je žita toliko, da je cenejše od kuriva. Bušelj ječmena (35 l ali merinik) bi stal samo nekaj centov (stotink dolarja). Zato ga farmarji rajši uporabljajo mesto drv in premoga, ker je cenejši, pa tudi en bušelj lahko greje peč celi dan. Nočejo pa žita pod ceno prodajati. Ali pa ni sežiganje žita zločin nad božjim darom?

Vladar gosti 30.000 mož

Novi abesinski cesar je ob nastopu vlade po starodavnem običaju pogor-

stil svoje velikaše, duhovnike, voja-ke in druge odličnejše podanike. Vsi so prišli v paradni obleki in do zob oboroženi in bili radi velikega števila pogoščeni v treh oddelkih. Vrsto jedil je zaključilo sirovo goveje meso pravkar zaklanega goveda. Vsak mož ga je odrezal sam s svojim bodalom po strogo predpisanem obredu. Z zobmi je ugriznil v meso, nato pa z bodalom spretno zamahnil mimo obraza navzgor in si tako urezal svoj kos. Največja nevarnost je ob tem zamahu kajpada pretila nosu.

Smo že tam

Ali se bomo kmalu vozili po zraku tako pogosto kakor zdaj z železnico? V zadnjih desetih letih se je preko Rokavskega preliva po zraku prepejalo 230.000 oseb!

Človek in bolha

Če bi človek bil tako izvrsten skakač kakor bolha, bi moral skočiti dvestokrat tako visoko, kakor je sam velik.

Stroški zrakoplovne nesreče

Lani se je ponesrečil na Francoskem angleški zrakoplov R 101. Vlada je sorodnikom 50 ponesrečencev izplačala odškodnine nad 10.000 funtov (2.750.000 Din), pokojnine pa bodo znašale letnih 4000 funtov (1 mil. 100.000 Din).

Vsemirje po Jeansu.

Sloveči angleški zvezdoslovec in profesor Jeans (Džins) pravi takole: Solnce je približno milijonkrat tolikšno ko zemlja. Nekatere zvezde pa so zopet več milijonkrat večje od solнца. Vseh zvezd je približno toliko kakor kapljic, ki padejo na deževen dan na London. Vsemirje narašča; čez nekaj milijonov let bomo rabili

več časa ko danes, ako bi ga hoteli obhoditi. Lahko ga primerjamo z milnim mehurčkom, ki se še napihuje. Solnce izgublja vsako sekundo štiri milijone ton svoje snovi, deset tisočkrat toliko kakor preteče istočasno vode pod londonskim westminsterkim mostom.

Ruski grafit

V dolini reke Amur v vzhodni Aziji so tako ogromni skladi grafita, da ga cenijo na 500 milijonov ton. Najbolj ga uporabljamo za svinčnike (grafitnike) in za poliranje železnih peči.

Sodobni Samson

Sveto pismo hvali Samsona, kako lahko je zmagoval leva. V neki vasi blizu Bombaya v Indiji pa je tiger napadel kmeta, a se ga je mož pol ure krepko otepal in ga mlatil s palico, dokler mu niso prišli sovaščani na pomoč.

Chicago svojemu ustanovitelju

Chicago slovi po svojih zločincih, pa ima tudi mnogo solnčnih strani. Mestni očetje so sklenili posaviti spomenik mestnemu ustanovitelju jezuitu Jacques Marquette (žak Market). L. 1673 je odkril tudi reko Missisipi, čez dve leti pa ga je umorila strašna zima v cvetoči dobi 38 let. Po njem se imenuje tudi več ameriških mest in ena škofija.

Odkritja v puščavi

Italija ima v severni Afriki tri kolonije: Kirenajko, Tripolis, Fesàn. Fesàn je že skoraj sama puščava, del Libijske puščave, in vendar so prav tam odkrili kakih 5000 grobov, sledove utrjenih mest in druge ostanke, ki dokazujejo da je imela pokrajina v pradavnih časih dosti vode in dreves in je puščava nastala šele pozneje.

Lahko spoznati

Stara gospa se je prvič vozila s parnikom. Ko je šla na krov, je pa pozabila številko svoje kabine. Vsa iz sebe je begala iz sobe v sobo. Uslužbenec jo vpraša: Ali ne veste, katero številko ima vaša kabina? — Ne. Vendar bi jo pa lahko takoj spoznala, ker se skozi okno vidi svetilnik.

Olika

V gostilni se gospod Radojed usede h kosilu in si servieto priveže okoli vratu. Gospod Plačilni pa pošlje k njemu Malega, naj ga obzirno opozori, da to ne gre. Mali se vljudno pokloni Radojedu in ga nedolžno vpraša: »Striči ali briti, gospod?«

NOVE KNJIGE

Francoščina brez učitelja, Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1931. Cena broš. Din 28, spisal dr. Stanko Leben. »Kolikor jezikov znaš, toliko mož veljaš,« ta pogovor je vedno veljaven, vsakdanja izkušnja nas o tem prepričuje. Poleg nemščine je za naše sedanje razmere najbolj potrebno znanje francoščine. Zato bo pričujoča knjiga marsikateremu fantu pomagala, da si bo kot samouk pridobil vsaj temeljno znanje francoščine.

Kvišku srca! Slovenska maša. Za 4 glasni mešani zbor in orgle zložil P. Hugolin Sattner. 1931.

V Zakramentu vse sladkosti. II. izdaja. a mešani zbor z orglami. St. Premrl. 1931. 12 napevov s sloven-

skim besedilom za blagoslov s sv. R. Telesom.

Sopek 10 cerkvenih pesmi. Za mešan zbor zložila dr. M. Alakok Ekel iz kongregacije sester križaric. 1931. Zbirka obsega sledeče pesmi: O Marija, ti cvetlica, O Marija, zgled kreposti, Sveti Alojzij, Slavospev Kristusu Kralju, V proslavo sv. Zakramentu, Mali cvetki sv. Tereziji, Blagoslovna, Sv. Ciril in Metod, Častna straža, Pesem k sv. Jožefu.

65 orgelskih iger. V različnih tonovskih načinih za uporabo pri bogoslužju. Zložil St. Premrl. 1930. — Vse navedene pesmi in skladbe je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Pevskim zborom jih najtopleje priporočamo.

UREDNIKOVA BESEDA

H. F. v Splitu. Veseli me, da si ostal zvest naročnik in čitatelj »Kresa«, da si svojim načelom zvest uredil svoje življenje in da si omislil naš molitvenik »Besede življenja.« Želim Ti v vseh teh stvareh obilo posnemovalcev.

Fantje med seboj. Ta rubrika naj bi bila zlasti sedaj poleti prav pestra. Saj je v prosti naravi toliko prilik za pošteno zabavo in razvedrilo in pravo fantovsko udejstvovanje. In pa tabori se vrše in pa tekme in izleti in medsebojni obiski itd. Iz vsega tega življenja prispevajte z dopisi, da bo vedno več skupnosti in medsebojnega spoznavanja.

Ugankarjem. Ker nisem mogel čakati, da bi mi prišle v roke vse rešitve junijske uganke, bo odgovor na to uganko in imena eventualnih pravilnih rešilcev prinesla avgustova številka.

MISIJONSKA TISKARNA DOMZALE GROBLJE

PRIPOROČA SLEDEČE SVOJE
CASOPISE IN KNJIGE:

KATOLIŠKI MISIJONI

Letno 12 Din

TUJI SVET

Letno 8 Din

NAS LIST

Letno 12 Din

TABU

Posam. št. 2 Din

MISIJONSKI KOLEDAR

10 Din

MISIJONSKA KNJIŽNICA

Za posamezne zvezke raz. cene

ROČNA KNJIŽNICA

Zvezek po 2 Din

STRIC JAKA

12 Din

DOBRA KONZUMNA ZADRUGA

je sreča za člane in vse kon-
zumente dotičnega kraja, ker
KATOLIŠKI MISIJONI
znižuje cene blaga ne le za
člane, ampak za ves okoliš.

I. DELAVSKO KONZUMNO DRUŠTVO R. Z. Z. O. Z. V LJUBLJANI

ima v Sloveniji 34 poslovalnic
in razdeli med člane letno
okrog 500.000 Din dividende.
Kdor še ni član konzuma, lah-
ko postane, če plača pristop-
nino 5 Din in 25 Din deleža.

BESEDE ŽIVLJENJA Misli in mo- litve za fante

Velik prijatelj mladine, škof dr. Gregorij Rožman je napisal slovenskim fantom molitvenik. Iz svoje duše je zajel in od srca do srca povedal fantom fantovsko besedo za njihovo življenje. Pred molitvenim delom je zbral tehtne misli in jih podal v teh-le poglavjih:

- I. Bog in jaz
- II. Moja mlada leta
- III. Jez. Kr. naš kralj in prijatelj
- IV. Mar. najčist. vzor moškemu srcu
- V. Sin cerkve
- VI. V družini:
 1. Starši
 2. Bratje in sestre med seboj

3. Ko ustanavljaš last. druž.
- VII. Nosite Boga v svoj. telesu
 1. Skrb za dušo
 2. Skrb za telo
 3. O kako lep je čist rod
- VIII. Sam do seba
- IX. Med ljudmi:
 1. Ljubezen do bližnjega
 2. Prijateljstvo

Fantje, berite, kar je za vas zapisano, in molite, kakor vam narekuje vaše fantovsko srce! Kdor molitvenik že ima, naj ga pokaže znancu in prijatelju, kdor ga pa še nima, naj ga takoj naroči

v Društveni nabavni zadrugi, Ljubljana, Ljudski dom,
v Jugoslovanski knjigarni ali pri Ničmanu v Ljubljani

Cena za vezan izvod z rdečo obreso je Din 22; z zlato obreso Din 30.

LJUDSKA POSOJILNICA

reg. zadruga z neomej. zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje hranilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomej. n. jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijon. Din

EDINI
SLOVENSKI
ZAVOD
BREZ
TUJEGA
KAPITALA
JE



V lastni
novi palači na
vogalu
Miklošičeve in
Masarykove
ceste poleg
kolodvora

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA LJUBLJANA

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.

2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu.

3. Sprejema v življenskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Zastopniki v vseh mestih in farah.